

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1051/2013

z dnia 22 października 2013 r.

zmieniające rozporządzenie (WE) nr 562/2006 w celu ustanowienia wspólnych zasad tymczasowego przywracania w wyjątkowych okolicznościach kontroli granicznej na granicach wewnętrznych

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 1 i 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Utworzenie obszaru, na którym zapewniony jest swobodny przepływ osób przez granice wewnętrzne, jest jednym z głównych osiągnięć Unii. Na takim obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej konieczne jest wspólne reagowanie na sytuacje, które w znacznym stopniu wpływają na porządek publiczny lub bezpieczeństwo wewnętrzne tego obszaru, jego części albo jednego lub większej liczby państw członkowskich, poprzez stworzenie możliwości tymczasowego przywracania wewnętrznej kontroli granicznej w wyjątkowych okolicznościach, lecz bez uszczerbku dla zasady swobodnego przepływu osób. Biorąc pod uwagę wpływ, jaki takie ostateczne środki mogą wywierać na wszystkie osoby mające prawo przemieszczania się w obrębie tego obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej, należy określić warunki i procedury dotyczące przywracania tych środków, by sprawić, że mają one charakter wyjątkowy oraz że przestrzegana jest zasada proporcjonalności. Zakres i czas trwania przywrócenia tych środków powinien zostać ograniczony do absolutnego minimum niezbędnego do zareagowania na poważne zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego.

(2) Swoboda przepływu osób w obrębie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej jest jednym z największych osiągnięć Unii. Ponieważ tymczasowe przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych wpływa na swobodę przepływu osób, każda decyzja o przywróceniu takiej kontroli powinna być podejmowana zgodnie ze wspólnie ustalonymi kryteriami i powinna być odpowiednio podawana do wiadomości Komisji lub zalecana przez instytucję Unii. W każdym razie przywrócenie wewnętrznej kontroli granicznej powinno pozostać wyjątkiem i powinno mieć miejsce wyłącznie jako ostateczność, w ściśle ograniczonym zakresie i na ograniczony okres, w oparciu o konkretne, obiektywne kryteria i o ocenę konieczności zastosowania tego środka, które należy kontrolować na szczeblu Unii. W przypadkach gdy poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego wymaga natychmiastowego działania, państwa członkowskie powinny mieć możliwość przywrócenia kontroli granicznej na swoich granicach wewnętrznych na okres nie dłuższy niż dziesięć dni. Ewentualne przedłużenie tego okresu musi podlegać monitorowaniu na szczeblu Unii.

(3) Konieczność i proporcjonalność przywrócenia wewnętrznej kontroli granicznej powinna być rozważana w świetle zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego uzasadniającego potrzebę takiego przywrócenia; należy również rozważyć wykorzystanie alternatywnych środków na poziomie krajowym lub unijnym lub na obydwu tych poziomach, jak również wpływ takiej kontroli na swobodę przepływu osób w obrębie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej.

(4) Przywrócenie wewnętrznej kontroli granicznej może wyjątkowo być konieczne w przypadku poważnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego na poziomie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej lub na poziomie krajowym, w szczególności w następstwie ataków terrorystycznych lub groźby takich ataków, lub z powodu zagrożeń stwarzanych przez przestępczość zorganizowaną.

⁽¹⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 12 czerwca 2013 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 7 października 2013 r.

- (5) Migracji ani przekraczania granic zewnętrznych przez dużą liczbę obywateli państw trzecich nie powinno się uznawać *per se* za zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego.
- (6) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odstępstwo od podstawowej zasady swobody przepływu osób należy interpretować ściśle, koncepcja porządku publicznego zakłada zaś istnienie rzeczywistego, obecnego i dostatecznie poważnego zagrożenia dla jednego z podstawowych interesów społeczeństwa.
- (7) W oparciu o zebrane dotychczas doświadczenia w odniesieniu do funkcjonowania obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej oraz aby pomóc zapewnić konsekwentne stosowanie dorobku Schengen, Komisja może sporządzić wytyczne dotyczące przywracania wewnętrznej kontroli granicznej, obejmujące zarówno przypadki wymagające tymczasowego zastosowania takiego środka, jak i przypadki, w których konieczne jest natychmiastowe działanie. Wytyczne te powinny zawierać wyraźne wskaźniki służące ułatwieniu stwierdzenia, jakie okoliczności mogłyby stanowić poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego.
- (8) W przypadku gdy w sprawozdaniu z oceny oraz aby zapewnić przestrzeganie zaleceń przyjętych zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 1053/2013 z dnia 7 października 2013 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen⁽¹⁾ stwierdzone zostaną poważne niedociągnięcia w prowadzeniu kontroli na granicach zewnętrznych, Komisji powinny zostać przyznane uprawnienia wykonawcze umożliwiające zalecenie ocenianemu państwu członkowskiemu podjęcia pewnych środków szczególnych, takich jak rozmieszczenie zespołów europejskiej straży granicznej, przedłożenie planów strategicznych lub – z uwagi na powagę sytuacji – zamknięcie konkretnego przejścia granicznego. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję⁽²⁾. W świetle art. 2 ust. 2 lit. b) pkt iii) tego rozporządzenia zastosowanie ma procedura sprawdzająca.
- (9) Tymczasowe przywrócenie kontroli granicznych na niektórych granicach wewnętrznych na mocy procedury szczególnej na szczeblu Unii może także być uzasadnione w wyjątkowych okolicznościach i jako środek ostateczny, gdy ogólne funkcjonowanie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej jest zagrożone w wyniku utrzymujących się poważnych niedociągnięć związanych z granicami zewnętrznymi, stwierdzonych w toku rygorystycznego procesu oceny zgodnie z art. 14 i 15 rozporządzenia (UE) nr 1053/2013, o ile okoliczności te stanowiłyby poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w obrębie tego obszaru lub jego części. Taka szczególna procedura tymczasowego przywracania kontroli granicznych na niektórych granicach wewnętrznych może zostać uruchomiona na tych samych warunkach także w wyniku poważnego zaniedbania obowiązków przez oceniane państwo członkowskie. Z uwagi na politycznie drażliwy charakter przywracania kontroli na niektórych granicach wewnętrznych, które dotyka kwestii krajowych uprawnień wykonawczych i egzekucyjnych dotyczących wewnętrznej kontroli granicznej, uprawnienia wykonawcze do przyjmowania zaleceń na mocy tej szczególnej procedury na szczeblu Unii powinny zostać przyznane Radzie, stanowiącej na podstawie wniosku Komisji.
- (10) Przed przyjęciem takiego zalecenia w sprawie tymczasowego przywrócenia wewnętrznych kontroli granicznych na niektórych granicach wewnętrznych należy dokładnie i w porę zbadać możliwość zastosowania środków ukierunkowanych na rozwiązanie źródłowych problemów, w tym możliwość pomocy takich organów lub jednostek organizacyjnych Unii, jak Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych (Frontex) ustanowiona rozporządzeniem Rady (WE) nr 2007/2004⁽³⁾ lub Europejskim Urzędem Policji (Europol) ustanowionym decyzją Rady 2009/371/WSiSW⁽⁴⁾, oraz wykorzystania technicznych lub finansowych środków wsparcia na szczeblu krajowym lub unijnym lub na obydwu tych szczeblach. W przypadku wykrycia poważnego niedociągnięcia Komisja powinna mieć możliwość udzielenia środków wsparcia finansowego w celu wspomoczenia danego państwa członkowskiego. Ponadto każde zalecenie Komisji i Rady powinno być oparte na uzasadnionych informacjach.
- (11) Komisja powinna mieć możliwość przyjmowania aktów wykonawczych mających natychmiastowe zastosowanie, w należycie uzasadnionych przypadkach gdy ze względu na potrzebę przedłużenia kontroli na granicach wewnętrznych wymaga tego pilny charakter sprawy.
- (12) Sprawozdania z ocen oraz zalecenia, o których mowa w art. 14 i 15 rozporządzenia (UE) nr 1053/2013 powinny stanowić podstawę uruchamiania środków szczególnych w przypadku wystąpienia poważnych niedociągnięć związanych z kontrolami na granicach zewnętrznych oraz podstawę stosowania szczególnej procedury w przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, a zagrażających ogólnemu funkcjonowaniu obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej. Państwa członkowskie i Komisja wspólnie dokonują regularnych, obiektywnych i bezstronnych ocen w celu zweryfikowania, czy niniejsze rozporządzenie jest stosowane prawidłowo, a Komisja koordynuje te oceny w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi. Na mechanizm oceny składają się następujące elementy: roczne i wieloletnie programy oceny, zapowiedziane i niezapowiedziane wizyty na miejscu przeprowadzane przez niewielki

(1) Zob. s. 27 niniejszego Dziennika Urzędowego.

(2) Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

(3) Rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 z dnia 26 października 2004 r. ustanawiające Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. L 349 z 25.11.2004, s. 1).

(4) Decyzja Rady z dnia 6 kwietnia 2009 r. ustanawiająca Europejski Urząd Policji (Europol) (Dz.U. L 121 z 15.5.2009, s. 37).

- zespół składający się z przedstawicieli Komisji oraz z ekspertów wyznaczonych przez państwa członkowskie, sprawozdania z wynikami ocen przyjmowane przez Komisję, zalecenia co do działań naprawczych przyjmowane przez Radę na podstawie wniosku Komisji, odpowiednie działania następcze, odpowiednie monitorowanie oraz odpowiednia sprawozdawczość.
- (13) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, mianowicie ustanowienie wspólnych zasad tymczasowego przywracania wewnętrznej kontroli granicznej w wyjątkowych okolicznościach, może zostać osiągnięty tylko na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (14) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, w związku z tym nie jest nim związana ani go nie stosuje. Biorąc pod uwagę, że niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie dorobku Schengen, Dania, zgodnie z art. 4 tego protokołu, w terminie sześciu miesięcy od daty przyjęcia przez Radę decyzji w sprawie niniejszego rozporządzenia, podejmie decyzję o jego ewentualnej transpozycji do swojego prawa krajowego.
- (15) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Zjednoczonego Królestwa, zgodnie z decyzją Rady 2000/365/WE z dnia 29 maja 2000 r. dotyczącą wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowanie wobec niego niektórych przepisów dorobku Schengen⁽¹⁾. Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy w związku z tym w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związane ani go nie stosuje.
- (16) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii, zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotyczącą wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen⁽²⁾. Irlandia nie uczestniczy w związku z tym w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związana ani go nie stosuje.
- (17) W odniesieniu do Islandii i Norwegii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen⁽³⁾, które wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 lit. A decyzji Rady 1999/437/WE⁽⁴⁾ w sprawie niektórych warunków stosowania tej umowy.
- (18) W odniesieniu do Szwajcarii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen⁽⁵⁾, wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 lit. A decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE⁽⁶⁾.
- (19) W odniesieniu do Liechtensteinu niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen⁽⁷⁾, które wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 lit. A decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2011/350/UE⁽⁸⁾.
- (20) W odniesieniu do Cypru niniejsze rozporządzenie stanowi akt rozwijający dorobek Schengen lub w inny sposób powiązany z tym dorobkiem w rozumieniu art. 3 ust. 2 Aktu przystąpienia z 2003 r.
- (21) W odniesieniu do Bułgarii i Rumunii niniejsze rozporządzenie stanowi akt rozwijający dorobek Schengen lub w inny sposób powiązany z tym dorobkiem w rozumieniu art. 4 ust. 2 Aktu przystąpienia z 2005 r.
- (22) W odniesieniu do Chorwacji niniejsze rozporządzenie stanowi akt rozwijający dorobek Schengen lub w inny sposób powiązany z tym dorobkiem w rozumieniu art. 4 ust. 2 Aktu przystąpienia.

⁽¹⁾ Dz.U. L 131 z 1.6.2000, s. 43.

⁽²⁾ Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20.

⁽³⁾ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 21.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19.

- (23) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym ze swobodą przemieszczania się i pobytu. Niniejsze rozporządzenie należy stosować zgodnie z tymi prawami i zasadami,
- (24) Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) ⁽¹⁾ powinno zatem zostać odpowiednio zmienione,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (WE) nr 562/2006 niniejszym wprowadza się następujące zmiany:

- 1) do tytułu II (Granice zewnętrzne) dodaje się rozdział w brzmieniu:

„ROZDZIAŁ IVa

Środki szczególne w przypadku poważnych niedociągnięć związanych z kontrolą granic zewnętrznych

Artykuł 19a

Środki na granicach zewnętrznych i wsparcie Agencji

1. W przypadku gdy w sprawozdaniu z oceny sporządzonym zgodnie z art. 14 rozporządzenia Rady (UE) nr 1053/2013 z dnia 7 października 2013 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen (*) zostaną wskazane poważne niedociągnięcia w przeprowadzaniu kontroli na granicach zewnętrznych oraz by zapewnić przestrzeganie zaleceń, o których mowa w art. 15 tego rozporządzenia, Komisja może zalecić, w drodze aktu wykonawczego, by oceniane państwo członkowskie wprowadziło pewne środki szczególne, wśród których mogą się znaleźć jeden z poniższych środków lub obydwaj:

- a) rozpoczęcie rozmieszczania zespołów europejskiej straży granicznej zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2007/2004;
- b) przedłożenie Agencji, w celu zasięgnięcia jej opinii, swoich planów strategicznych opartych na analizie ryzyka, w tym informacji o rozmieszczeniu personelu i sprzętu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 105 z 13.4.2006, s. 1.

Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 33a ust. 2.

2. Komisja regularnie informuje komitet utworzony na podstawie art. 33a ust. 1 o postępach we wdrażaniu środków, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz o ich wpływie na wskazane niedociągnięcia.

Komisja przekazuje informacje o tym także Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

3. W przypadku gdy w sprawozdaniu z oceny, o którym mowa w ust. 1, stwierdzono, że oceniane państwo członkowskie poważnie zaniedbuje swoje obowiązki i musi w związku z tym przedłożyć sprawozdanie z realizacji stosownego planu działań w terminie trzech miesięcy zgodnie z art. 16 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1053/2013, i jeśli po upływie tego terminu Komisja stwierdzi, że sytuacja ta się utrzymuje, może wszcząć procedurę przewidzianą w art. 26 niniejszego rozporządzenia, o ile spełnione zostały ku temu wszystkie warunki.

(*) Dz.U. L 295 z 6.11.2013, s. 27.”;

- 2) art. 23-27 otrzymują brzmienie:

„Artykuł 23

Ogólne ramy tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych

1. Gdy na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej zaistnieje poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w danym państwie członkowskim, to państwo członkowskie może w drodze wyjątku przywrócić kontrolę graniczną na wszystkich lub poszczególnych odcinkach swoich granic wewnętrznych na ograniczony okres, nie dłuższy niż 30 dni, lub na okres przewidywalnego istnienia tego poważnego zagrożenia, jeśli przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie przekraczają tego, co jest ściśle niezbędne do reakcji na dane poważne zagrożenie.

2. Kontrola graniczna na granicach wewnętrznych zostaje przywrócona jedynie jako ostateczność i zgodnie z art. 24, 25 i 26. Kryteria, o których mowa odpowiednio w art. 23a i 26a, są uwzględniane w każdym przypadku, gdy rozważana jest decyzja o przywróceniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, zgodnie z, odpowiednio, art. 24, 25 lub 26.

3. Jeżeli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w danym państwie członkowskim utrzymuje się przez okres dłuższy niż okres,

o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, dane państwo członkowskie może przedłużać kontrolę graniczną na swoich granicach wewnętrznych po uwzględnieniu kryteriów, o których mowa w art. 23a, oraz zgodnie z art. 24, w oparciu o te same przesłanki jak te, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, i przy uwzględnieniu wszelkich nowych elementów, na odnawialne okresy nie dłuższe niż 30 dni.

4. Okres przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, obejmujący przedłużenia wynikające z ust. 3 niniejszego artykułu, nie może przekraczać łącznie sześciu miesięcy. W przypadku wystąpienia okoliczności nadzwyczajnych, o których mowa w art. 26, ten łączny okres można przedłużyć maksymalnie do dwóch lat, zgodnie z ust. 1 tego artykułu.

Artykuł 23a

Kryteria dotyczące tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych

Gdy państwo członkowskie postanowi, jako ostateczność, tymczasowo przywrócić kontrolę na co najmniej jednej granicy wewnętrznej lub na co najmniej jednym jej odcinku lub postanowi przedłużyć okres takiego przywrócenia kontroli granicznej, zgodnie z art. 23 lub art. 25 ust. 1, ocenia ono stopień, w jakim środek ten może zażegnać zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, oraz proporcjonalność tego środka w stosunku do zagrożenia. Dokonując tej oceny, państwo członkowskie bierze pod uwagę w szczególności następujące przesłanki:

- a) prawdopodobne skutki zagrożenia swojego porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, w tym zagrożenia wynikającego z ataków terrorystycznych lub groźby takich ataków, jak również zagrożenia stwarzanego przez przestępczość zorganizowaną;
- b) prawdopodobne skutki takiego środka dla swobody przepływu osób w obrębie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej.

Artykuł 24

Procedura tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych na mocy art. 23 ust. 1

1. W przypadku gdy dane państwo członkowskie planuje przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych na mocy art. 23 ust. 1, powiadamia ono pozostałe państwa członkowskie i Komisję najpóźniej cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli lub w krótszym terminie, jeżeli okoliczności, które spowodowały potrzebę przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, staną się znane później niż cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli. W tym celu państwo członkowskie przekazuje następujące informacje:

- a) powody proponowanego przywrócenia kontroli, w tym wszystkie stosowne dane szczegółowo opisujące zdarzenia stanowiące poważne zagrożenie swojego porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego;

- b) zakres proponowanego przywrócenia kontroli, wraz ze wskazaniem, którego odcinka lub których odcinków granic wewnętrznych ma dotyczyć przywrócenie kontroli granicznej;

- c) nazwy dozwolonych przejść granicznych;

- d) data i czas trwania planowanego przywrócenia kontroli;

- e) w stosownych przypadkach - środki, jakie mają zostać podjęte przez inne państwa członkowskie.

Powiadomienie na podstawie akapitu pierwszego może również zostać dokonane wspólnie przez dwa państwa członkowskie lub większą ich liczbę.

W razie potrzeby Komisja może zwrócić się do danego państwa członkowskiego lub państw członkowskich o udzielenie dodatkowych informacji.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, są przekazywane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie równocześnie z przekazaniem ich innym państwom członkowskim i Komisji zgodnie z tym ustępem.

3. Państwo członkowskie dokonujące powiadomienia na podstawie ust. 1 może, w razie potrzeby i zgodnie z prawem krajowym, podjąć decyzję o utajnieniu części informacji.

Takie utajnienie nie uniemożliwia Komisji udostępnienia tych informacji Parlamentowi Europejskiemu. Przekazanie informacji i dokumentów oraz obchodzenie się z dokumentami przekazywanymi Parlamentowi Europejskiemu na mocy niniejszego artykułu musi być zgodne z przepisami dotyczącymi przekazywania informacji niejawnych i obchodzenia się z nimi, które obowiązują w stosunkach między Parlamentem Europejskim i Komisją.

4. Po powiadomieniu przez państwo członkowskie zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu oraz z myślą o konsultacjach przewidzianych w ust. 5 niniejszego artykułu Komisja lub pozostałe państwa członkowskie mogą, bez uszczerbku dla art. 72 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wydać opinię.

Jeżeli Komisja na podstawie informacji zawartych w powiadomieniu lub jakichkolwiek informacji dodatkowych, jakie otrzymała, ma wątpliwości dotyczące konieczności lub proporcjonalności planowanego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych lub jeżeli uważa, że właściwa byłaby konsultacja na temat pewnego aspektu powiadomienia, wydaje ona stosowną opinię.

5. Informacje, o których mowa w ust. 1, oraz opinia Komisji lub państwa członkowskiego wydana na podstawie ust. 4, stanowią przedmiot konsultacji, w tym, w stosownych przypadkach, wspólnych spotkań, między państwem członkowskim planującym przywrócić kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych, pozostałymi państwami członkowskimi, zwłaszcza państwami bezpośrednio dotkniętymi takimi środkami, oraz Komisją, w celu zorganizowania, w stosownych przypadkach, wzajemnej współpracy między państwami członkowskimi oraz zbadania proporcjonalności środków w stosunku do zdarzeń stanowiących podstawę przywrócenia kontroli granicznej, a także zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego.

6. Konsultacje, o których mowa w ust. 5, odbywają się co najmniej dziesięć dni przed datą planowanego przywrócenia kontroli granicznej.

Artykuł 25

Procedura szczególna w przypadkach wymagających natychmiastowego działania

1. Jeśli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w państwie członkowskim wymaga podjęcia natychmiastowego działania, dane państwo członkowskie może wyjątkowo i w trybie natychmiastowym przywrócić kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych, na ograniczony okres nieprzekraczający dziesięciu dni.

2. Przywracając kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych dane państwo członkowskie powiadamia o tym równocześnie odpowiednio pozostałe państwa członkowskie i Komisję oraz przekazuje informacje, o których mowa w art. 24 ust. 1, i przedstawia powody zastosowania procedury określonej w niniejszym artykule. Komisja może natychmiast po otrzymaniu powiadomienia zasięgnąć opinii pozostałych państw członkowskich.

3. Jeżeli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego utrzymuje się po upływie okresu, o którym mowa w ust. 1, dane państwo członkowskie może zdecydować o przedłużeniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych na odnawialne okresy do 20 dni. Dokonując tego, dane państwo członkowskie uwzględnia kryteria, o których mowa w art. 23a, w tym zaktualizowaną ocenę konieczności i proporcjonalności tego środka, oraz wszelkie nowe okoliczności.

W przypadku takiego przedłużenia odpowiednie zastosowanie ma art. 24 ust. 4 i 5, a konsultacje odbywają się niezwłocznie po powiadomieniu Komisji i państw członkowskich o decyzji o przedłużeniu.

4. Bez uszczerbku dla art. 23 ust. 4 okres przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, obejmujący

okres początkowy, o którym mowa w ust. 1, i kolejne przedłużenia na mocy ust. 3, nie przekracza łącznie dwóch miesięcy.

5. Komisja niezwłocznie informuje Parlament Europejski o powiadomieniach dokonanych na mocy niniejszego artykułu.

Artykuł 26

Procedura szczególna w przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności zagrażających ogólnemu funkcjonowaniu obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej

1. W wyjątkowych okolicznościach, gdy ogólne funkcjonowanie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej jest zagrożone w wyniku utrzymujących się poważnych niedociągnięć związanych z kontrolą na granicach zewnętrznych, o czym mowa w art. 19a, i w zakresie, w jakim okoliczności te stwarzają poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej lub na częściach tego obszaru, państwa członkowskie mogą przywrócić kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu na okres nie dłuższy niż sześć miesięcy. Okres ten może zostać przedłużony, nie więcej niż trzy razy, o kolejne okresy nie dłuższe niż sześć miesięcy, jeśli te wyjątkowe okoliczności nadal się utrzymują.

2. W ostateczności i w celu ochrony wspólnych interesów na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej, gdy wszelkie inne środki, w szczególności te, o których mowa w art. 19a ust. 1, nie są w stanie skutecznie zażegnać stwierdzonego poważnego zagrożenia, Rada może zalecić, by jedno państwo członkowskie lub większa ich liczba podjęły decyzję o przywróceniu kontroli granicznych na całej długości swoich granic wewnętrznych lub na ich określonych odcinkach. Zalecenie Rady oparte jest na wniosku Komisji. Państwa członkowskie mogą zwrócić się do Komisji o przedłożenie Radzie takiego wniosku w sprawie zalecenia.

W swoim zaleceniu Rada wskazuje przynajmniej te informacje, o których mowa w art. 24 ust. 1 lit. a)-e).

Rada może zalecić przedłużenie kontroli granicznej zgodnie z warunkami i procedurami określonymi w niniejszym artykule.

Zanim państwo członkowskie przywróci kontrolę graniczną na całej długości swoich granic wewnętrznych lub na ich określonych odcinkach na mocy niniejszego ustępu, powiadamia odpowiednio pozostałe państwa członkowskie, Parlament Europejski i Komisję.

3. Jeżeli państwo członkowskie nie wykonuje zalecenia, o którym mowa w ust. 2, niezwłocznie informuje ono Komisję na piśmie o powodach takiego niewykonania.

W takim przypadku Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w którym ocenia powody zgłoszone przez dane państwo członkowskie oraz skutki dla ochrony wspólnych interesów na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej.

4. Jeśli należy uzasadnia to pilny charakter sprawy, w sytuacjach, w których okoliczności powodujące konieczność przedłużenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, zgodnie z ust. 2, stają się znane mniej niż 10 dni przed końcem poprzedniego okresu przywrócenia kontroli, Komisja może przyjąć zgodnie z art. 33a ust. 3 wszelkie niezbędne zalecenia w drodze aktów wykonawczych mających natychmiastowe zastosowanie. W terminie 14 dni od przyjęcia takich zaleceń Komisja przedkłada Radzie wniosek w sprawie zalecenia zgodnie z ust. 2.

5. Niniejszy artykuł nie narusza środków, które mogą zostać przyjęte przez państwa członkowskie na mocy art. 23, 24 i 25 w przypadku poważnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego.

Artykuł 26a

Kryteria tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych w przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności zagrażających ogólnemu funkcjonowaniu obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej

1. Gdy w ostateczności i zgodnie z art. 26 ust. 2 Rada zaleci tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej na co najmniej jednej granicy wewnętrznej lub na co najmniej jednym jej odcinku, ocenia ona stopień, w jakim taki środek może odpowiednio zażegnać zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej, i ocenia proporcjonalność środka w stosunku do zagrożenia. Ocena ta opiera się na szczegółowych informacjach dostarczonych przez dane państwo członkowskie lub państwa członkowskie oraz przez Komisję, a także wszelkich innych istotnych informacjach, w tym informacjach uzyskanych zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu. Dokonując takiej oceny uwzględnia się w szczególności następujące kwestie:

a) dostępność technicznych lub finansowych środków wsparcia, z których skorzystano lub można skorzystać na szczeblu krajowym lub unijnym lub na obydwu

tych szczeblach, w tym wsparcia ze strony organów lub jednostek organizacyjnych Unii, takich jak Agencja, Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu, ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 439/2010 (*) lub Europejski Urząd Policji (Europol), ustanowiony decyzją Rady 2009/371/WSiSW (**), oraz zakres, w jakim środki te mogą przyczynić się odpowiednio do zażegnania zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej;

- b) bieżące i prawdopodobne przyszłe skutki poważnych niedociągnięć w odniesieniu do kontroli na granicach zewnętrznych, stwierdzonych w ramach ocen przeprowadzanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1053/2013, oraz zakres, w jakim niedociągnięcia te stanowią poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej;
- c) prawdopodobne skutki przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych dla swobody przepływu osób w obrębie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej.

2. Przed przyjęciem wniosku w sprawie zalecenia Rady zgodnie z art. 26 ust. 2 Komisja może:

- a) zwrócić się do państw członkowskich, Agencji, Europolu lub innych organów lub jednostek organizacyjnych Unii o dalsze informacje;
- b) przeprowadzić wizyty kontrolne na miejscu przy wsparciu ekspertów z państw członkowskich i Agencji, Europolu lub wszelkich innych właściwych organów lub jednostek organizacyjnych Unii, aby uzyskać lub sprawdzić informacje mające znaczenie dla tego zalecenia.

Artykuł 27

Informowanie Parlamentu Europejskiego i Rady

Komisja i dane państwo członkowskie lub państwa członkowskie jak najszybciej informują Parlament Europejski i Radę o zaistnieniu wszelkich okoliczności, które mogą spowodować zastosowanie art. 19a i art. 23–26a.

(*) Dz.U. L 132 z 29.5.2010, s. 11.

(**) Dz.U. L 121 z 15.5.2009, s. 37.;

3) art. 29 i 30 otrzymują brzmienie:

„Artykuł 29

Sprawozdanie z przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych

W ciągu czterech tygodni po zniesieniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych państwo członkowskie, które prowadziło kontrole graniczne na granicach wewnętrznych, przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdanie z przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, przedstawiające w szczególności ocenę wstępną i przestrzeganie kryteriów, o których mowa w art. 23a, 25 i 26a, prowadzenie kontroli, praktyczną współpracę z sąsiednimi państwami członkowskimi, wynikającą z kontroli skutków dla swobody przepływu osób, skuteczność przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, łącznie z oceną *ex post* proporcjonalności przywrócenia kontroli granicznej.

Komisja może wydać opinię w sprawie tej przeprowadzonej *ex post* oceny tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na co najmniej jednej granicy wewnętrznej lub jej części.

Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie przynajmniej raz w roku sprawozdanie na temat funkcjonowania obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej. Sprawozdanie zawiera wykaz wszystkich podjętych w danym roku decyzji o przywróceniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych.

Artykuł 30

Informowanie opinii publicznej

Komisja i dane państwo członkowskie w skoordynowany sposób informują opinię publiczną o decyzji o przywróceniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, wskazując w szczególności datę rozpoczęcia i zakończenia stosowania tego środka, o ile nie istnieją nadrzędne przesłanki związane z bezpieczeństwem, aby tego nie robić.”;

4) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 33a

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającego przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (*).

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu zastosowanie ma art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011. W przypadku gdy komitet nie wyda opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i zastosowanie ma art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu zastosowanie ma art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.

(*) Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.”;

5) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 37a

Mechanizm oceny

1. Zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Traktatem o Unii Europejskiej i bez uszczerbku dla ich postanowień o procedurach dotyczących naruszeń, wykonywanie niniejszego rozporządzenia przez każde państwo członkowskie jest oceniane za pomocą mechanizmu oceny.

2. Zasady funkcjonowania mechanizmu oceny określono w rozporządzeniu (UE) nr 1053/2013. Zgodnie z tym mechanizmem oceny państwa członkowskie i Komisja mają wspólnie dokonywać regularnych, obiektywnych i bezstronnych ocen w celu zweryfikowania, czy niniejsze rozporządzenie jest stosowane prawidłowo, a Komisja ma koordynować te oceny w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi. W ramach mechanizmu każde państwo członkowskie jest oceniane w odstępach nie dłuższych niż pięć lat przez niewielki zespół składający się z przedstawicieli Komisji oraz z ekspertów wyznaczonych przez państwa członkowskie.

Oceny mogą się składać z zapowiedzianych lub niezapowiedzianych wizyt na miejscu przeprowadzanych na granicach wewnętrznych lub zewnętrznych.

Zgodnie z tym mechanizmem oceny Komisja odpowiada za przyjmowanie wieloletnich i rocznych programów ocen oraz sprawozdań z oceny.

3. W przypadku ewentualnych niedociągnięć, do danych państw członkowskich mogą zostać skierowane zalecenia dotyczące działań naprawczych.

Jeżeli w sprawozdaniu z oceny przyjętym przez Komisję zgodnie z art. 14 rozporządzenia (UE) nr 1053/2013 stwierdza się, że istnieją poważne niedociągnięcia w prowadzeniu kontroli na granicach zewnętrznych, zastosowanie mają art. 19a i 26 niniejszego rozporządzenia.

4. Parlament Europejski i Rada otrzymują stosowne informacje na wszystkich etapach oceny; są im także przekazywane – zgodnie z przepisami o dokumentach niejawnych – wszelkie stosowne dokumenty.

5. Parlament Europejski jest niezwłocznie i w pełni informowany o wszelkich wnioskach mających na celu zmianę lub zastąpienie przepisów rozporządzenia (UE) nr 1053/2013.”

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Strasburgu dnia 22 października 2013 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

M. SCHULZ

Przewodniczący

W imieniu Rady

V. LEŠKEVIČIUS

Przewodniczący

Oświadczenie Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji

Parlament Europejski, Rada i Komisja wyrażają zadowolenie z powodu przyjęcia rozporządzenia zmieniającego kodeks graniczny Schengen w celu ustanowienia wspólnych zasad tymczasowego przywracania w wyjątkowych okolicznościach kontroli granicznej na granicach wewnętrznych oraz rozporządzenia w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen. Instytucje te są zdania, że nowe mechanizmy stanowią właściwą odpowiedź na apel Rady Europejskiej zawarty w jej konkluzjach z dnia 24 czerwca 2011 r. o zwiększenie współpracy i wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi w strefie Schengen oraz o skuteczny i niezawodny system monitorowania i oceny pozwalający egzekwować wspólne zasady oraz ulepszać, dostosowywać i rozszerzać kryteria oparte na dorobku prawnym UE, któremu to apelowi towarzyszyło przypomnienie, że należy skutecznie i spójnie zarządzać zewnętrznymi granicami UE, wspólnie ponosząc za to odpowiedzialność, działając solidarnie oraz praktycznie współpracując.

Stwierdzają, że przedmiotowa zmiana kodeksu granicznego Schengen zwiększy koordynację i współpracę na szczeblu Unii, gdyż z jednej strony zapewni kryteria warunkujące ewentualne przywracanie przez państwa członkowskie kontroli granicznych, a z drugiej – stworzy unijny mechanizm pozwalający reagować na prawdziwie krytyczne sytuacje, gdy zagrożone będzie ogólne funkcjonowanie obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych.

Podkreślają, że nowy system oceny jest mechanizmem unijnym, że obejmie wszystkie aspekty dorobku Schengen oraz wymagać będzie uczestnictwa ekspertów z państw członkowskich, Komisji i ze stosownych agencji UE.

Zakładają, że ewentualne przyszłe wnioski Komisji w sprawie zmiany przedmiotowego systemu oceny będą przedkładane do konsultacji Parlamentowi Europejskiemu, tak by przed przyjęciem ostatecznej wersji tekstu można było jak najszerzej uwzględnić jego opinię.
